

2006 gruodžio 15 • Nr.50

rytas stilius

Žurnalas
„Lietuvos ryto“
skaitytojoms

Kūrėjų reveransas
Marijai Antuanetei

Aistra šampanui
nuo pirmo gurkšnio

„Stiliaus mažylis“
apie elektroninę auklę

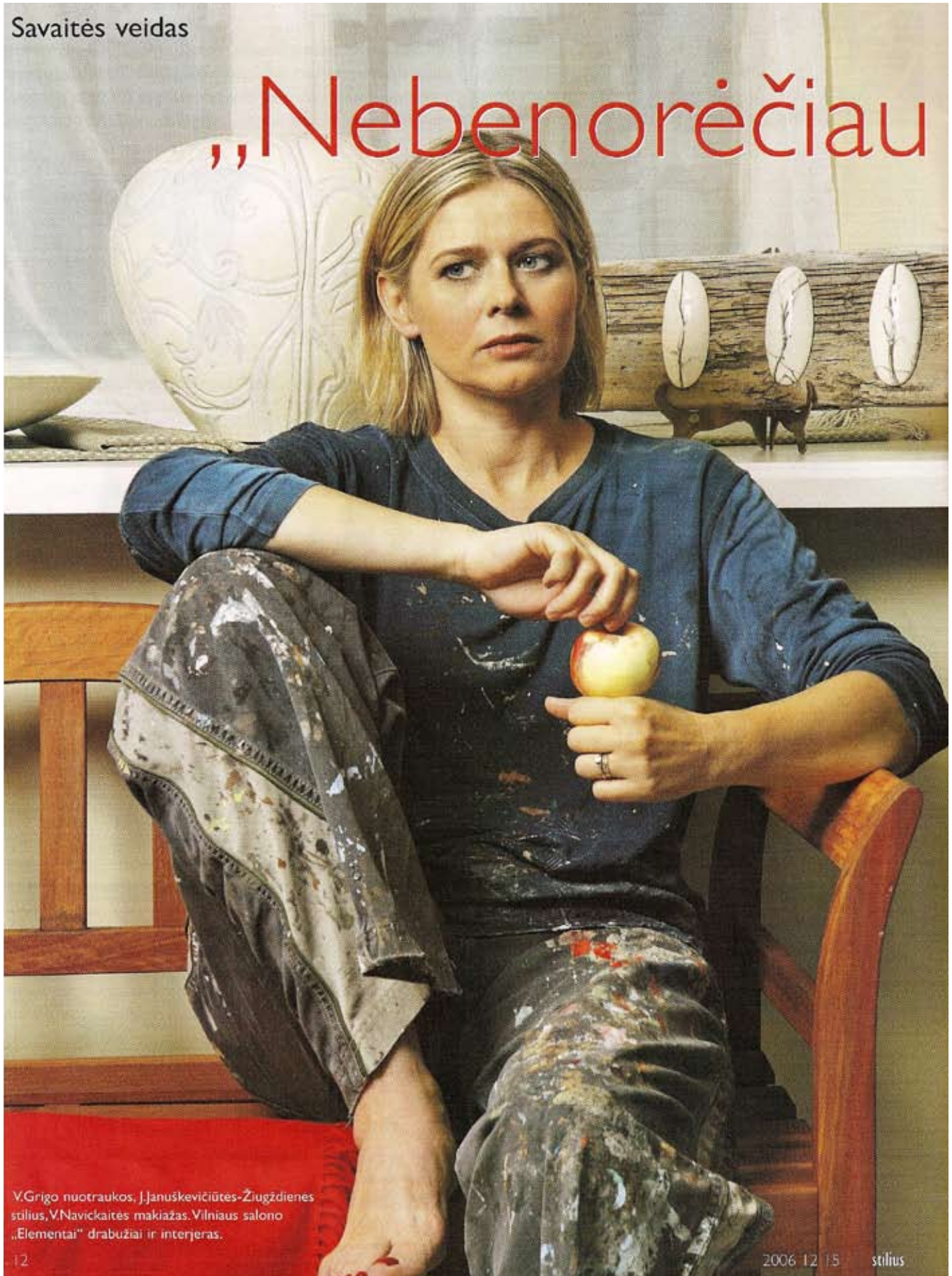
Dailininkė
**Saulė
Piktys:**
„Meilę nupieščiau
kaip baltą paveikslą“

Apdovanojimas
aktorei už
makaronų reklamą

Tiražas 80 000 egz.

Savaitės veidas

„Nebenorėčiau“

V.Grigo nuotraukos, J.Januškevičiūtės-Žiugždienės stilius, V.Navickaitės makiažas. Vilniaus salono „Elementai“ drabužiai ir interjeras.

būti naivi mergaitė“

Kai tik iš JAV, kur gyvena jau 17 metų, į Lietuvą sugrįžta 42 metų dailininkė **Saulė Piktyš**, jos draugės puola pirkti Saulės dievinamo vyšnių pyrago. Šiomet jos vizitas buvo ypatingas – Saulė pirmą kartą Lietuvoje pristatė savo tapybos darbų parodą. Ir pirmą kartą papasakojo savo gyvenimo istoriją, kurioje – du vyrai, daugiau kaip treji nesimatymo su sūnumi metai, nelengvas kūrybos kelias ir pavydėtinas pripažinimas. Įvairiapusiškas talentas, lydimas nuostabios moteriškos šilumos, kūrybinės energijos ir gyvenimo išminties.

Aušra VILEIKIENĖ

Nesugadinta moteris

Saulėi pasiūlau susitikti „Neringos“ restorane. Pasirodo, kad jai, kaip ir man, ši vieta labai patinka. Saulė užsisako jau šio restorano simboliu tapusį vadinamąjį Kijevo kotletą.

Aš ją matau antrą kartą gyvenime. Pirmasis – parodos metu. Smulki, šviesiaplaukė moteris didelėmis akimis ir plačia šypsena. Be galo nuoširdi, jausminga ir graži. Regis, tokia tyra ir nesugadinta, kaip kokias pasakos herojė Sigutė.

Šalia paveikslų kabančiame trumpame dosjė perskaitau: „Saulė – universali menininkė: ne tik tapo, bet ir kuria tekstilės kompozicijas, interjero meną JAV bei Europos rinkoms. Ji puikiai išmano įvairias dizaino technikas, iš jų – spalvotą tekstilės dažymą ir spalvų režisavimą. Saulė daug dirba animacijos srityje, kino kompanijų NBC, CBS, „Fox“, „Paramount“, „Warner Bros.“ studijų grafikos departamentuose“.

Apie praeitį – be pykčio

„Įspūdinga“, – pamanau. Prieš ateidama į parodą apie Saulę žinojau tik tiek, kad ji – garsios dailininkės Domicelės Tarabildienės anūkė, kad, atvykusi į Lietuvą, apsisloja pas savo motiną architektę Giedrę Tarabildaitę-Kontvainienę. Kad ištėkėjusi antrą kartą.

Mano nuojauta dėl Saulės, „nesugadintos“ moters, pasitvirtina. Per visą interviu ji nepasakė nė vieno blogo žodžio apie buvusį vyrą, tačiau nekėlė į padanges ir antrojo; ji nesiskundė, kokias neva buvusi užguita pirmojoje santuokoje, o štai dabar – laisva ir žydingi, nes antrasis vyras suteikia erdvės.

Ji negrūmojo likimui, bet jam ir nedėkojo. Ji nepasakė, jog pagaliau žino, ko nori iš gyvenimo, kaip ir nepasakė, kad yra be galo laiminga. Kalbant is jos akyse regėjau ramybę, išmintį, susitaikymą ir net, sakyčiau, šiojį tokį liūdesį.

O gal tik man taip pasirodė? Gal tai buvo ne liūdesys, tik žinojimas, kad viskas yra taip, kaip turi būti?

Treji metai be sūnaus

– 40-metė moteris – brandi, išmintinga, žinanti savo vertę ir tai, ko nori iš gyvenimo. Ar toks apibūdinimas tinka jums?

– Tikrai visko nežinau! Tačiau viena galiu pasakyti: keturiasdešimtmetės moters išminties nekeičiau į dvidešimtmetės naivumą. Aš sau patinku tokia, kokia esu dabar: Nebenorėčiau būti naivi

mergaitė, nors ir jaunesnė bei dailesnė. Mane kur kas labiau žav žmogaus taurumas, išdidumas, jo tvirtybė iškęsti gyvenimo negandas.

– O tų negandų jums daug kliuvo?

– Visko pasitaikė, – atsidūsta Saulė. – Atvykusi į Ameriką pristatyti savo darbų parodos net nemaniau, kad ten ir liksiu. Per parodos atidarymą vienas architektas pasiūlė man darbą, tad ir susigundžiau. Paskambinau mamai ir pasakiau, jog užsilaukau. Ir paskui viskas klostėsi lyg degant žaliai šviesoforo signalui – darbai, projektai, idėjos...

– Žalia – jūsų karjerai, tačiau raudona – galimybei atsiskraidinti sūnų Jokūbą iš pirmosios santuokos į Ameriką. Kas kaltas?

– Nėra ko kaltinti, tik politinę situaciją, susiklosčiusią 1989-aisiais. Kai nusprendžiau likti JAV, ši šalis man – taigi ir sūnui – suteikė politinį prieglobstį. Bet paskui Lietuva atsiskyrė, jos ambasados JAV dar nebuvo, Maskva popierių netvarkė. Kas pusę metų Europos institucijų padedama, suruošdavau sūnaus dokumentus bet vis kas nors sukliudydavo jam atskristi. Jau būdavo ir bilietai vaikui nupirkti, ir lagaminai sukrauti, o nieko neįvykdavo. Pinigų paklojau tiek, kad būčiau galėjusi dar vieną vaiką į universitetus išleisti.

Taip atskirai su Jokūbu išbuvo trejus su puse metų. Pusmetis – niekis, bet treji... Išgyvenau. Dabar viskas jau susigulėję, užsimiršę – sako Saulė, o jos akyse susitvenkusios ašaros išduoda, kaip jai buvo sunku. – Tačiau, kita vertus, tie metai man kažką ir davė, ne tik bendravimą su sūnumi apribojo. Turėjau labai gerą draugą gėjų, kuris visur mane veddavosi, supažindindavo su įdomiais ir reikalingais žmonėmis. Man tas laikas buvo tarsi antroji jaunystė, kai galėjau skirti laiko sau. Juk ištėkėjau anksti – Jokūbo susilaukiau būdama 21 metų.

„Įsimylėti galima kiekvieną minutę“

– Kaip susipažinote su savo pirmuoju vyru Marku Zukermanu?

– Susitikome Vilniuje. Čia abu gyvenome, studijavome architektūrą, tik jis metais vyresnis už mane. Paskui mūsų keliai išsiskyrė: aš – į Ameriką, jis – į Austriją. Mes ir dabar kartais bendraujame – juk yra mūsų sūnus Jokūbas, kuriam dabar 21-eri su puse.

– Kodėl išsiskyrėte? Ar po skyrybų neliko nuoskaudų?

– Ne, neliko. Tik gaila, nes visi vaikai siaubingai nori, kad jų tėva būtų kartu. Net kai šeimoje būna labai blogai. O dėl skyrybų... Žmogus visą laiką auga, tobulėja, keičiasi. Ir kažin ar įmanoma tą kito žmogaus vidinį raidos kelią pakreipti taip, kaip tau norisi. Manau todėl žmonės ir išsiskiria. Tai neįvyksta per vieną dieną.

– Ar pati savo santuokos iširimo priežasčių nenarstėte?

– Man, regis, visi esame labai gabūs svarstyti, analizuoti, tačiau po kiek laiko ta analizė tampa visai nereikšminga. Koks skirtumas kokias išvadas padarysi? Save pateisinsi, kitą apkaltinsi? Kam? Daug geriau, jei tuos santykius suvoki kaip pamoką ir leidi sau augti toliau.

– O jeigu ir su antruoju vyru pasuksite galvas į skirtingas puses – kaip saulėgrąžos – ir nuspręsite, jog nebemalonu šildyti vienas kito draugijoje?

– Santuokinis gyvenimas banguotas, o likimo vingiai nežinomi. Nuo išsiskyrimų neapsaugotas nė vienas žmogus. Įsimylėti galima! ▶

Savaitės veidas

„Nuo išsiskyrimų neapsaugotas nėra vienas žmogus. Įsimylėti galima kiekvieną minutę“, – tikina dailininkė Saulė Piktytė.

kiekvieną minutę. Tai žmogui duota nuo pat pirmųjų gyvenimo žingsnių. Jokių garantijų, kad rytoj bus taip, kaip šiandien, nėra.

– **Todėl ir reikia gyventi šia diena, ar taip, Saule?**

– Aš niekada šia diena negyvenau. Labai daug dariau, kad vaikams rytoj būtų šviesesnis. Aš tik dabar mokausi gyventi šia minute, jausti ir daryti tai, ką noriu, o ne tai, ką reikia.

– **„Nemaniau, kad ištekėsiu“**

– **Kuo jūsų antrasis vyras Balys kitoks nei Markas?**

– Nežinau. Man atrodo, kad jie abu labai gerai sutartų, jei manęs nebūtų. – nevengia ironiškai pažvelgti į situaciją moteris. Paskui surimtėja: – Balys turi labai gerą humoro jausmą. Mano ir buvęs, ir dabartinis vyras – gana santūrus, tad lieka man erdvės paplepėti. Abu racionalūs. Nežinau, ką daugiau pasakyti. Žiūriu, kad jie turi daugiau panašumų negu skirtumų!

– **Ar Baliui ši santuoka taip pat antroji?**

– Taip. Jis turi du suaugusius sūnus iš pirmosios santuokos, o mes abu auginame bendrą vaiką – devynerių Agnį.

Su Baliu susipažinau Amerikoje, kai jau abu buvome išsiskyre. Nei aš gyvenau viltimi sutikti gyvenimo žmogų, nei aš jo ieškojau. Viskas atėjo savaime labai natūraliai. Tiesą sakant, per septynerius metus tapau tokia vienišė, kad net nemaniau, jog ištekėsiu, dar turėsiu vaiką. Kai pagimdžiau Agnį, pirmam sūnui Jokūbui buvo trylika.

– **Ar Baliu nenusivylėte? Jis – patikimas partneris?**

– Nenusivyliau. O šiaip... Aš niekada nepasitikėčiau vyrais, – nusišypso Saulė.

– **Kaip tai? Juk mylite, juk teikjote!**

– Jei nori sužinoti mano nuomonę apie neištikimybę, pasakysiu tiesiai: vienintelis dalykas, kuris sulaukys vyrą nuo netinkamo poelgio, – baimė prarasti mylimą žmogų. Jeigu jis žino, kad PO TO bus viskas, tai jis nerizikuos.

– **Ar vyrai paiso tokių ultimatumų: jei taip padarysi, mūsų keliai išsiskirs?**

– Man atrodo, jog paiso. Mūsų šeimoje yra labai aiškios ribos: jei vyras nueis pas kitą moterį, tegu ten ir lieka miegoti.

Bet lova nėra vienintelė išdėvystės forma. Yra tiek būdų žmogų apgauti, pažeminti, įskaudinti, išduoti... Mane labiau stebina, kai vyras permiega su kita moterimi, bet visas pasaulis užsipuola ją, o ne vyrą. Aš to niekaip negaliu suvokti. Svetima moteris gali iš kailio nertis, bet neišskirs jokios šeimos, jei ji dami, jei tarp vyro ir žmonos netvyro tuštuma.

– **„Laikau save aršia feministe“**

– **Po skyrybų septynerius metus gyvenote viena. Ko išmokote?**

– Vienišos mamos metai man padėjo daug ką suvokti. Aš buvau užauginta būti labai gera žmona, tačiau toks auklėjimas gyvenime nepasivirtino. Prireikė nemažai laiko, kad atsikratyčiau tų visų „geros mergaitės“ kompleksų. Dabar laikau save aršia feministe.

Moteriai tenka labai nelengva dalis. Manau, kad vedybomis moteris save labiau įklampina negu vyras – juk visa atsakomybės našta gula ant moters pečių. Jeigu turėčiau dukrą, jai vis kartočiau, kad vyras turi moteriai duoti, duoti ir dar kartą duoti! Nes laiminga moteris atseikėja laimės dar keturiasdešimčiai žmonių aplink save, o vyras sugeba tik vieną žmogų padaryti laimingą.

– **Taigi receptas palengvinti sau dalią – gauti gerą vyrą?**

– Ne! Reikia sumaniai paskirstyti pareigas ir nesiplėšyti. Mes, moterys, paskęstame darbuose ir dėl to būname irzlūs, nepatenkintos, negalime savęs išreikšti. Jei plausi indus nuo pirmos dienos, mazgosi!>

Savaitės veidas

juos visą gyvenimą. Ir aš tokia buvau: skubėdavau, darydavau dvidešimt visiškai nereikšmingų ir nebūtinų darbų, kad tik sukrapėtyčiau bent porą valandų tapybai – tam, kuo labiausiai norėjau užsiimti. O kai paskirsčiau buitines darbus namiškiams, atradau laiko sau. Tarsi iš naujo užsiauginau sparnus.

– Vienišės apmąstymų rezultatai jums labai pravertė santuokoje. Ar nebijojote tekėti net būdama „arši feministė“?

– Ne, kadangi manau, jog pasaulis yra labai primityviai sukurtas – nori tu ar ne, bet žmogus jaučia pilnatvę būdamas su kuo nors dviese. Juk ir taip labai daug ką vienas darai, tad kam dar savo gyvenimą pasmerkti vienatvei?

Šeimoje vadovaujosi labai paprastais dalykais. Vaikai nori vieno dalyko – kad būtų mylimi ir priimti. Jei vyras ir žmona sugeba tą reikiamą saugumo burbulą vaikams suteikti, visi jaučiasi laimingi. Ta tiesa man atskleidė vieną dalyką – kai stengiesi išlaikyti darną namuose, kai jauti atsakomybę už vaikus, nebelieka konfliktų, viskas atsistoja į savo vėžes.

Didžiausias šeimos turtas

– Katastrofiškai didėjantis skrybybų skaičius Lietuvoje rodo, kad žmonės tuokdamiesi būna dar ne visai subrendę šeimai. O kaip Amerikoje?

– Amerikoje turėti šeimą – labai didelė prabanga, o dar didesnė – susilaukti vaikų. Statistika siaubinga: dauguma porų nevaisingos arba vaikų susilaukia labai vėlai. Kodėl? Užauginti ir išauklėti vaiką JAV kainuoja didžiulius pinigus. Jaunos poros siekia karjeros, vis atidėlioja šeimyninius džiaugsmus, o kai jau nusprendžia pradėti vaiką, paaiškėja, kad negali jo turėti.

Štai mūsų sūnaus Agniaus klasėje gal tik trečdalis vaikų turi biologinius tėvus, o kiti – įvaikinti ar kitokiu būdu atėję į šeimas. Agniaus klasės draugų tėvai – 40–45 metų. Dar labiau nustembi, kai sužinai, kad tas devynmetis – jų pirmasis vaikas...

– Girdėjau, JAV tėvams taikomos labai griežtos taisyklės. Pavyzdžiui, iki tam tikro amžiaus negalima vaikų vienu palikti namuose.

– Automobilyje – taip pat. Už tai gali tėvus net į kalėjimą pasodinti. Sunkiai pripratau prie tų taisyklių, bet tokia tvarka, reikia ją gerbti.

Užtat čia, Lietuvoje, Agnius pajuto tokią laisvę! Čia iš mažyliu

neatimama vaikystė, o ten su vaiku – visur už rankos. Narkotikai, ginklai, vaikų pagrobimai... Atsimenu, aš trejų metų viena į parduotuvę droždavau, o septynerių po miestą troleibusu važinėdavau. Augome laisvi. Ten, laisvoje šalyje, tokios laisvės nėra.

„Niekada nesijaučiau menkesnė“

– Turite ne tik architekto dailininko diplomą, bet Santa Monikoje (Kalifornijos valstija), kur gyvenate, baigėte Animacijos ir kompiuterinės grafikos akademiją. Dirbate su garsiomis kino kompanijomis. Kaip jums pavyko padaryti tokią karjerą?

– Pradžia buvo sunki. Amerikečiai tiek visko žada, tiek siūlosi duoti, kad labai lengva įsivaryti kompleksą, jog esi prastesnis. O aš visada maniau ir Amerikoje nuolat sau kartočiau, kad galiu duoti lygiai tiek pat, kiek ir kitas žmogus. Niekada nesijaučiau menkesnė.

– Savo tapybos darbų parodą, pristatytą Lietuvoje, pavadinote gana simboliškai – „Vandenynas iš kitos pusės“. Saule, ar nebijojote būti įskaudinta kritiškų vertinimų „iš tos vandenyno pusės“, lietuvių?

– Nieko nereikia bijoti. Darai, ką privalai daryti, nežiūrėdamas, ką kiti sako. Kūrybos dovana eina iš vidaus. Jei tik suabejosi, ar kurti, nes kiti gali nesuprasti, būti nebe tu.

– Jūsų abstraktūs paveikslai – tarsi mantros, kurios gydo, nuskaidrina sielą. Mačiau, kaip žmonės parodoje sėdėjo ant suoločių ir žiūrėjo į jūsų darbus, tarsi norėdami pasisemti to gėrio, teigiamų emocijų. Ar siekiate to tapydama?

– Aš negaliu paaiškinti, kaip atsiranda paveikslai. Man kūryba – noras pasakyti tai, ko negaliu sulaikyti.

Kai piešiu, neanalizuoju, ar supras mane, ar ne. Tai jau būna nesvarbu. Kuriu, nes kitaip negaliu.

– Sakėte, kad jums patinka spalvų režisavimas, kurti pasaulį iš judesio, šviesos ir spalvų žaismo. Tad norėčiau paklausti: jei reikėtų nupiešti meilę, kaip ją pavaizduotumėte?

– Nežinau. Greičiausiai būtų labai jau baltas paveikslas, – moteris trumpam susimąsto ir priduria: – Man regis, niekada nejaustum meilės, jei nejaustum kartu ir skausmo. Jis yra nuolatinis mūsų gyvenimo palydovas.

Kūryba – tai transformuota vidinė energija, kuri skatina nesusitoti. Juk galima greitai aptingti ir labai sėkmingai drybsoti prie televizoriaus. Bet juk galima save išreikšti ir kitaip, ar ne? □